

ŠVIESA

JORNAL LITUANO
„Šviesa-Luz“
Orgão de Comunidade
Lituana de SÃO JOSÉ

Redakcija ir Administracija:
MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY
Telefonas 2-6252.
Caixa Postal. 4-118.

Atsakomasis Redaktorius
Jesus Sabrido Montanés

METAI IV

SÃO PAULO. 1938 M., NOVEMBRO - LAPKRIČIO 26 D.

Nr. 48 (166)

Legalizuokite savo buvimą!

Anglų ministeriai Paryžiuje

Anglų ministeris pirmininkas Chamberlain ir užsienų reikalų ministeris Halifax trečiadienį vakare atvyko į Paryžių. Buvo labai iškilmingai sutikti. Spėjama, kad šio vizito metu bus aptarti svarbiausi šių dienų politikos reikalai, kurie liečia abi tautas. Būsiąs paliestas vokiečių-prancūzų susitarimas, Ispanijos namūnis karas ir gen. Franco kariuomenės šalies teisų pripažinimas, kolonijų Vokietijai grąžinimas, atsiginklavimas ir glaudesnis karinis bendradarbiavimas.

Jau bėga žydai iš Klaipėdos?

Vokiečių telegramų agentūra iš Klaipėdos praneša, kad paskutiniu metu pastebimas žydų judėjimas iš Klaipėdos miesto į Didžiąją Lietuvą. Esą, Klaipėdoje pasklidę gandai, kad Kraštas netrukus grįšias Vokietijai, ir šie gandai paveikę žydus. Be to, kartojama sena vokiečių giesmė apie to krašto vokiškumą, lietuvių jėgos režimą, ramiausias taikos metais (1923 m.) lietuvių surengtą peryersmą ir vokiečių tvirtą norą grįžti prie Reicho.

Atrodo, vokiečiai vis atviriau išduoda savo planus Klaipėdos atžvilgiu. Labai daug vilčių jie padėjo į seimelio rinkimus, iš kurių, nėra jokios abejonės, vokiečiai išeis laimėtojai, kaip ir ligi šiol. Vokiško vienybės sąrašo į rinkimus vadas yra Dr. Ernst Neumann, nutiestas Klaipėdos išdavikų byloje ir vėliau Prezidento amnestuotas.

Užmezgė santykius

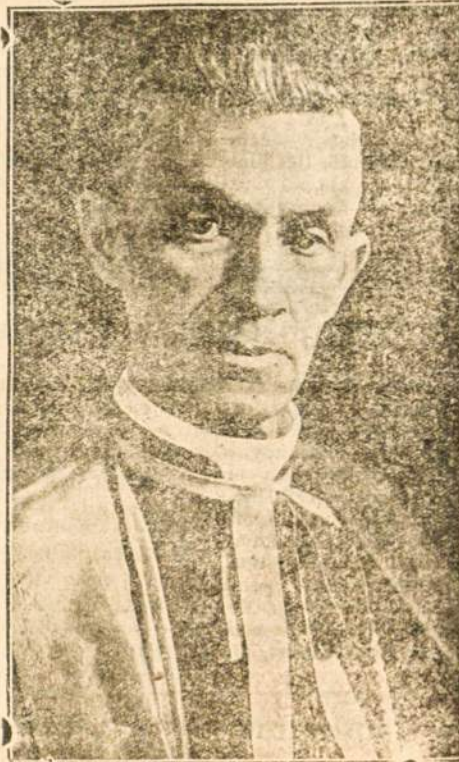
Šią savaitę Bolivija su Paragvajum atnaujino savo santykius. Tuo būdu keletą metų trukusius tarp šių valstybių nesusipratimus galima laikyti baigus. Kaip žinoma, Bolivija su Paragvajum ginčijamą Cako klausimą buvo pavedę išspręsti trečiųjų teismui Buenos Aires. Teisėjavo ir Brazilijos Prezidentas p. Getulio Vargas.

Bolivijos ir Paragvajaus diplomatiniai atstovai jau atvyko į Assuncion ir La Paz.

Japonai siekia atkirsti Kiniją nuo Rusijos

Japonai pradėjo koncentruoti kariuomenę Kinijos šiaurės vakaruose, norėdami atkirsti ją nuo Rusijos ir tuo būdu užkirsti kelią ginklų ir karo specialistų pristatymui iš Sovietų. Kinų tarpe paskutiniu metu ėmė reikštis vidinė netvarka. Vėl pakėlė galvas pas kirį generolai, kurie nori nepriklausomai Kinijos sritis valdyti. Jei būtų atkirsta dar ir rusų parama, Kinijos likimas būtų be išeities.

Stebėtojai tvirtina, kad kasdien nuo karo, ligų, bado ir kit. žūsta po 100.000 kinų.

J. E. Dom Duarte Leopoldo e Silva

VOKIETIJOS -- PRANCŪZIJOS SUSITARIMAS

„Autoritetingi Vokietijos ir Prancūzijos užsienų reikalų ministerių šaltiniai sako, kad tarp šių kraštų yra išdirbtas draugiskumo susitarimas, kuris būsiąs netrukus pasirašytas. Šiuo susitarimu vokiečiai su prancūzais pasizada niekad daugiau nebekariauti ir visus kylančių nesusipratimus spręsti tiesioginių derybų keliu, kaip tai buvo nustatyta Muncheno konferencijos metu. Dabartinė vokiečių-prancūzų siena laikoma nekeičiama ir amžina. Jokių teritorinių reikalavimų nė viena pusė daugiau neturi. Be to, susitariamosios šalys pasizada glaudžiau bendradarbiauti taikai pasaulyje išlaikyti ir aukštesiems prekybiniams santykiams išplėsti. Šiam susitarimui parengti vestomis derybomis labai domėjusis Anglija. Susitarimu ji taip pat esant labai patenkinta. Daladier vyriausybė įveikė opozi-

ciją parlamento ir jos būklė tvirta. Taip pat gavo pritarimą ir kovai su ekonomine depresija. Tačiau nauja didelė streikų banga kilo visame krašte. Apsidraudę vakaruose vokiečiai dar atkakliau plėš savo įtaką į rytus, kur turės dabar žymiai laisvesnes rankas.

PANAMERIKOS KONFERENCIJA LIMOJE

Jau seniau yra kilusi mintis visoms Pietų, Vidurio ir Šiaurės Amerikos valstybėms sudaryti visos Amerikos valstybių bloką, lyg Amerikos Tautų Sąjungą, kuri turėtų plėsti drauginumo, taikos, kultūrinio bendradarbiavimo, ekonominius ir kitokius ryšius tarp Amerikos tautų. Tuo tikslu būdavo šaukiamos Amerikos valstybių konferencijos, kur garsiausi Amerikos valstybių vyrai bendrai ieskodavo būdus siekti tikslams pasiekti.

POPIEŽIAUS SVEIKATA STAIGA PABLOGĖJO

Jam suteikti Bažnyčios Sakramentai. Bijomasi, kad Pijus XI gali mirti.

Pamaldos

Sį sekmadienį, lapkričio m. 27 d.,
Pamaldos bus:
VILLA ZELINOJ
8 val. — šv. Mišios.
Suma vienuoliktą valandą
Mišparai pusiau septintą val.
Sv. Antano do Pary bažnyčioje su-
ma 11 val.
VILLA ANASTAZIJOS lietuviams
pamalčos pusiau aštuntą val. ryto ven-
grų koplyčioje.

APAŠTALIŠKASIS DELEGATAS ANGLIJAI

nuo reformacijos pradmos iki šiol Popiežius neturėjo savo atstovo Anglijoje. Slomis dienomis Vatikanas oficialiai praneša kad Wilhelm Godfrey britų kolegijos Romoje rektorius, yra paskirtas apaštališkojo delegatu į Angliją ir pakeliamas arkivyskupu. Anglijos ir Katalikų Bažnyčios santykiai labai pagerėjo prie n. a. Jurgio V dabartinio Anglijos karaliaus tėvo. Tokia pati draugiška katalikams ir Popiežiui politika vyrauja Anglijoje ir dabar. Kas metai kelį tūkstančiai žmonių pereina iš anglikonų į Katalikų Bažnyčią. Dėl šių priežasčių Popiežius ir atnaujino diplomatinius santykius, kurių su Anglija nėra buvę per 400 metų. Katalikybė Anglijoje iš to dar bus daugiau naudos. Religijos atžvilgiu Anglija yra tolerantiškiausias pasaulio kraštas.

— Respublikos Prezidento dukterė Alzira Vargas susijedavo su Ernest do Amaral Peixoto, federaliniu interventoriumi Rio de Janeiro estade.

— Rio de Janeiro mieste trečiadienį vakare ištiko didelė liūtys. Bata fogo, Catumbi ir Rio Comprido kvartale buvo vandens apsemti. Žmonių aukų nėra.

Ypatingo susidomėjimo tiek Amerikoje tiek ir visame pasaulyje kelia šių metų Panamerikos konferencija Peru sostinėje Limoje. Ją organizavo daugiausia Šiaurės Amerika. Rooseveltas norodė kad Amerikos tenka gyvai susirūpinti savo saugumu, nes grobūniški Europos diktatoriai sieks pavergti naująjį kontinentą. Be abejoj, Rooseveltas turėjo galvoj nacių, kurių pavojus ypač Pietų Amerikai yra labai realus, kadangi jie čia varo įvairią propagandą ir kitais stiprina ir palaiko vokiškumą.

Tikėkime, kad Limos konferencija ras priemonių apsaugoti šį žemyną nuo Europos barbarų.

Spaudos Apžvalga

ZODELIS „ARGENTINOS LIETUVIU BALSU“

Argentinijos Lietuvių Balsas - mūsų bendradarbių, skaitytojų labai mėgstama p. Sarapą D., rašantį „Svietai“ savo vertingų pastabų, „šventino“ kunigų... Tiek mums, tiek p. Sarapui D. šie „šventimai“ buvo nemažas siurprizas.

Ta proga mes norėtume pareikšti savo nusivylimą Argentinos lietuvių spaudoje ir jos kai kada nekorektiška pozicija mūsų kolonijos atžvilgiu. Antai, tame pačiame „Balse“ ir kituose Argentinijos laikraščiuose tilpo kupinas šmeižtų ir melo J. Aukštuolio mūsų kolonijos reikalais pareiškimas. Ak, ir Argentinos lietuviai turi į valias vargo su „kazinėčiais“, ir, rodos, galėtų „uorientuoti“ tokių „pareiškimų“ intencijose. O dabar teikia tokio patarnavimų dirbančiai ir kuriančiai Brazilijos lietuvių visuomenės daliai. Mūsų spauda niekad nėra kišusi į Argentinos lietuvių gyvenimą. To mes norėtume ateity ir iš jų laukti.

Arba, va, ir dėl mūsų p. Sarapą D. „kunigystės“. Rodos, ne tauti svarbų, kas tai ar kitą straipsnių rašo, o tauti, ką rašo: tiesą ar melą. „Balsas“ negali nuslėpti savo neapykantos katalikams, ir rimtomis, faktais paremtomis p. Sarapą D. pastaboms bando prikergti tai tam tikrą „išskabą“. Arg. Lietuvių Balsas, „prisišventinęs“ kunigų, gali su jais dar daugiau bėdos ateity turėti. Cuidado, p. Norkan!

CEKAI LENDA Į VOKIŠKA BUČIU

Seštadienį Berlyne tarp Vokietijos ir Čekijos pasirašyti du vokiečiai labai svarbūs susitarimai. Pirmuoju susitarimu čekai sutinka bendrai su vokiečiais iškasti 2 kanalus, kurie jungtų vokiečių upes: Odėrį ir Elbę su Danu. Šie kanalai yra labai svarbūs vokiečiams jų prekybinei ekspansijai į Europos pietryčius: šios kanalus iškasus, reikšas turės tiesioginį vandens kelią nuo Baltijos ir Vokiečių jūros iki Juodųjų jūrų. Tai yra sėna vokiečių inžinierių svajonė, kuri dabar, čekams pritarus, virst realybe.

Dar keistesnis yra antras susitarimas. Juo čekų vyriausybė duoda Vokietijai teisę pasistatyti eksteritorialinį automobilų kelią iš Silezijos į Austriją. Kelias eis skersai visą čekų teritoriją; nepaisant to, ten šeimininkaus vieni vokiečiai. Važiuojantiems tuo keliu, nereikės jokių vizų nė maiti mokėti. Kelia administratos vokiečiai ir visus kilusius ginčus spės Vokietijos teismas.

Tai bus savo šūsis vokiškos koridorius per Čekoslovakijos teritoriją. Vieną tokį koridorių vokiečiai ten jau turi: tai geležinkelio linija, kuri jungia Sileziją su Viena.

Aišku, vokiečiams rūpi ne vien tik trafikas. Jų inžinieriai sugebės automobilų „koridorių“ paversti į tvirtovę. Šiuo susitarimu vokiečiai pridėjo peilį prie Čekoslovakijos širdies ir, aišku, laukia patogaus momento jį stuktelti.

Brazilijos kava į Vokietiją

Pagal Brazilijos - Vokietijos sutartį, Brazilija gali įvežti Vokietijon kas metai 1.600.000 maišų kavos. Šiomis dienomis Brazilijos bankas sutiko duoti leidimą išvežti paskutinius 200.000 maišų už kuriuos bus imama nors ir nepadengta auksu markė.

Pracyba su Vokietija remtas mainų principu, kadangi vokiečių markė užsieniuose beveik neturi jokios vertės.

Tegul skamba mūsų dainos Karas Palestinoje

Vienas brangiausių mūsų tautos turtų — daina. Dainą yra tautos dvasios reiškiėja. Dainoje galima rasti tikriausią jos atspindį. Joje sukaupti visos tautos įvairių amžių pergyvenimai. Jei pasiklausysime senovės dainų ar užrašytas paskaitysime, ten rasime pergyventus kovų ir laimėjimų laikus.

Lietuviškos dainos, kaip žymūs mokslininkai sako, yra labai senos. Lietuvos istorijos pradžia, sakoma, jungiasi su dainomis. Žymūs vokiečių mokslininkai pasakoja, kad lietuviai, dar Indijoje gyvendami, degindavo aukas su dainomis, ir tos dainos, dėl religinės vadinosi giesmėmis. Atvykdami į Baltijos pakraščius, lietuviai atsinešė savo tikyba ir savo šventas dainas.

Seniau lietuviai ar girios neišėinamus tankumynus skindamas, ar su miško žvėrimis kovodamas, ar karan jodamas, ar žagrele žemę puredamas vis dainavo dainavo. Daina jam padėjo ir sunkų baudžiavos jungą nešti ir svetimų priepaudo leteną kęsti ir rūpesčius bei vargus pasitikti. Lietuvos filologai — kalbų tyrinėtojai — sako, kad žodis „daina“ yra grynai lietuviškas. To žodžio neturi nė latvių kalba; jo vieton latviai vartoja žodį paslavinę iš vokiečių kalbos, — žingė orba džiausma, kuri mūsųose reiškia giesmes giedamas bažnyčiose, o lietuviškas žodis daina visai atskirą turi šaknį.

Dainomis lietuvių tauta yra turtinga. Daugelis mūsų tautą vadina „dainų“ šalimi.

Gyvenimas nestovi vietoje: keičiasi ai laikai, keičiasi ir žmonės. Igaliniai daugelis jau pradeda nebranginti kas jų tėvų buvo branginta. Senovę ima keisti nevykę naujoviškumai, ir tų gra-

zių mūsų tėvų dainų vis rečiau beįgirsti dainuojant. Tik senesnioji karta mūsų tėvukai močiutės senovės dainų nemekina. Vis dažniau kasama į žemę tos dainų skrynelės — mūsų seneliai o su jais ir brangūs tautos menas — daina. Lietuvoje dainos užrašinėjamas. Išleista yra apie dešėtkas tūkstančių dainų, o keliolika tūkstančių yra surinktų. Ir Brazilijoj susipratęs lietuviškas jaunimas, išgirdęs dainuojant senovės dainų, privalėtų užrašyti.

Reik griežtai kovoti su pradedančiu įsigalėti papročiu ir lietuviško jaunimo tarpe, savo gražias dainas pamai nyti į visokius puslaukinių sambus, kurie netari nei formos nei turinio. Tai yra išmainymas brangiųjų žemčiūgų į patvory augandį pikžolę. Tai vieša demonstracija, kad jau neturima jokio meniško skonio ir grožio pajautimo. Tas pat su šokiais. Skoningi, meniški tautiniai žaidimai ir šokiai dažnai bandomi keisti į monotoniškus, be jokio stiliaus ir fantazijos, į labai primenantį puslaukinių beformų šėlimą fokus ir kitus panašius. Šie nors rodos ir nereikšmingi faktai, byloja, kokta neatpažinti jaunoji karta yra vienus sveitinybėms. Čia tinka priminti dainininko Matronio žodžiai taikinti surusėjusiems bei salenkėjusiems lietuviams, kad „dvasia ir rūbą pakolijintą gavo, oi ne savo ne savo“.

Su šiuo nenormalumu pirmoj eilėj turi kovoti susipratę organizuotas jaunimas, o ypač dainininkai choristai.

Gintaro šalies jaunime, tavo rankose sudėtas brangusis tautos turtas — lietuviška daina, kurio tu neiškeisk, į eilinius blizgučius. Tautinė savigarba ir patriotizmas tavo ipareigoja!

Stalino kraujo alkis nepasotinamas

Pranešama smulkmenų apie naują didelio masto „valymo“ akcija Rusijoje. Stalinui kraujo duoklę šį kartą atidavė sovietų laivynas. Susaudytas laivyno komisaras ir 7 aukšti laivyno karininkai Baltijos jūrų baseje. Visiems kaltinimas patiektas tas pats: sabotažas! O tas „sabotažas“ yra tame, kad admiraltetas patatė kelis linijinius laivus, o Stalinui GPU įkalbėjo, kad geriau būtų buyt statyti kito tipo laivai. Kadangi apie laivus Stalinas nieko neišmano, tiesa buvo, aiškus dalykas, pri-

pažinta GPU, kuri valdo patį Staliną. Admiralai susaudyti. Naujuoju karo laivyne komisaras paskirtas Trinovskij, . . . GPU valdininkas! Si aplinkybė, manome, mūsų skaitytojams paaiškins visa kita. Kaip GPU valdininkas įsigėdžia komisaro vietos, aišku, kad turi pasidaryti „sabotažininku“ tas komisaras į kurio vietą čekistas pretenduoja. Tada vienas elna pas Abromą, kitas sėda ant jo kėdės. Ir taip daina be galo.

Iš karo -- i kalėjimą

I Prancūziją grįžo 88 savanoriai iš Ispanijos. Tačiau koks buvo jų nusiteimas, kai stotyje daugelį pasitiko policija ir pranešė, jog jie areštuojami. Buvo pareikšti ir tokio policijos elgesio motyvai: Mat jie begindami Ispanijos „respublika“, užmiršo grįžti ginti savąją Prancūziją. Kai kritingomis dienomis prancūzų karo vadovybė buvo paskelbusi mobilizaciją, jie negrįžo Prancūzijon. Dėl to dabar laikomi dezertyrais ir visiems tokiems gresia kalėjimas. Jie atiduoti teismui.

Smarki audra nusiaubė didelę Europos dali

Trečiadienio ryta smarkos ir baisus viesulas nusiaubė Anglijos pakraščius ir Loraną. Žuvo 13 žmonių ir padaryta daug medžiaginių nuostolių. Vėjo greitis pasiekė iki 170 kilometrų į valandas.

Tuo pačiu metu smarkios audros nusiaubė ir Italiją. Didelės liūtyse paplovo prie Udine geležinkelio tiltų ir ėjęs tuo metu per tiltą pilnas keleivių traukinys su tiltu nugriuvo į upę. Pirmieji pranešimai sako, jog esama 12 užmūstų ir 13 sužeistų, kurių, manoma, taip pat dalis mirs nuo žaizdų. Kone iš visų Italijos pajūrio mies-

tų ir uostų pranešama panašios žinios. Dešimtys žvejų laivų yra nuskendusių ir nuneštų į jūrą. Yra net nuplautų į jūrą nuo kranto preklų, kurios buvo iškrautos iš laivų.

Nuginkluoja dalį kariuomenės

Ivykdę savo teritorinius siekius, vengrai atitraukia savo kariuomenę nuo Čekoslovakijos sienų ir paleidžia dalį atsarginių, kurie buvo sumobilizuoti specialiai ekspedicijai į Čekoslovakiją. Vengrai dar tiksliai užimti sloverus ir atstatyti bendras sienas su Lenkija. Šis tikslas, atrodo, greitai nebus pasiektas.

Paleisti Suomijos fašistai

Po karštų ginčų, Suomijos parlamentas nubalsavo paleisti fašistų partiją. Protestuodami prieš šį nutarimą, fašistų atstovai atstovai apšėdė posėdžių salę.

Keista fašistų taktika. Demokratijose kraštuose jie eina į parlamentus ir reikalauja sau lygių demokratinų teisų su kitom partijom ir grupėm. Gi kai palma į savo rankas valdžią, kitas partijas užmaugiu. Fašistų atstovus įsileisti į demokratinus parlamentus yra tikras neapdairumas. Todėl Suomija fašistus iš savo parlamento šią savaitę ir išvyjo.

Arabai jau stoja į atvirą karą su anglais.

Mūsų įvyko keiçiose vietose Anglai aukų skaičių slepia ir paduoda juokingai mažą, tačiau užsienių spaudos atstovai sako, kad neramumai kurkas daugiau aukų pareikalauja iš anglių pusės, negu arabų. Pav., mūsųje prie Tulkarem angų žuvo 25, prie Bet liejus (Iškanytojo gimimo vieta) — 38 ir t. t., neskaitant kurkas daugiau sužeistų. Lengva suprasti kodėl lengviau kariauti arabams, negu anglams: mat, jie gerai savo kraštą pažįsta, nėra uniformuoti, ir todėl anglams labai sunku žinoti, kas sukilelis ir kas ne.

Iš visų musulmonų kraštų, jų tarpe ir Egipto, ateina aukštajam angli komisarui telegramos kuriose reiškiama pritarimas arabų sukilimui prieš anglius ir žydus. Gi visoje Palestinoje rengiamos demonstracijos arabų vienybei ir solidarumui su sukilėliais, pareišti. Demonstrantai neša plakatus su Korano ištrakom, kurios ragina į šventą karą prieš „netikėjus“.

ZEMĖS GYVENTOJU SKAICIUS

Tautų Sąjungos statistikos 1937 metų pabaigai davimais visoje žemėje yra 2 milijardai ir 134 milijonai gyventojų.

PATVIRTINTOS CEKU - VOKIEČIU SIENOS

Šią savaitę ratifikuotas čekų - vokiečių susitarimas sienų klausimu. Čekai Vokietijai perleido dar 106 kaimus ir miestelius su 60.000 gyventojų daugiania rytinėje Bohemijoje. Iš vokiečių čekai gavo 27 kaimus. Šie nauji teritoriniai pakitimai padaryti sienos išlyginimo sumetimais, tačiau dėl to „lyginimo“ nukentėjo vieni čekai. Viesoji čekų opinija šiuo susitarimu labai nepatenkinta.

Lenkų - vokiečių derybos

Dar nepatvirtintomis žinjomis, prašėjusios vokiečių - lenkų derybos grąžinti Vokietijai Dancigą. Pirmas žingsnis būtas — pašalinti dabartinį aukštąjį komisarą ir jo pareigas pavesti Dancigo nacių vadui. Burchardt, aukštasis komisaras, įvyko į Varšuvą, kur veda tuo reikalu derybas su lenkų užsieny reikalų ministru plk. Becku ir vokiečių pasiuntiniu von Moltke.

Demonstracijos Amerikoj prieš Vokietiją

Antradienį popiet New-Yorke įvyko didelės demonstracijos prieš žydų persekiojimą Vokietijoje. 50.000 demonstrantų minia buvo susirinkusi į parką ir labai nedraugingai laikėsi Vokietijos atžvilgiu. Kalbėtojai primygtinai reikalavo nutraukti prekybinius santykius su Vokietija ir paskelbti visuotinį vokiškoms prekėms boikotą. 19 gubernatorių iš įvairių valstijų atsiuntė telegramas, kuriose sakoma, kad jie prisideda prie tų demonstracijų ir taip pat reikalauja Vokietijai boikoto.

Reakcija Vengrijoj

Vengrų parlamentas pakėlė protestą prieš ministerio pirmininko Bela Imredy politiką. Jis buvo pradėjęs sukti į Berlyno pusę ir, sakoma, norėjęs paleisti parlamentą ir įvesti fašizmą. Parlamentas pareiškė nepasitikėjimą Imredy vyriausybei, kuri pasitraukė.

Regentas Horthy kolkas pasitraukimo nepriėmė. Spėjama, kad dabar galys būti paleistas parlamentas ir įvesta diktatura, arba pavesta sudaryti demokratinę vyriausybę. Paskutiniu metu Vengrijoj kyla reakcija prieš vokiečius, kadangi Hitleris nenorįs leisti vengrams užimti slovenų.

IŠ LIETUVOS PADANGĖS

NAUJAS ESTU PASIUNTINYBĖS ATACHÉ

E. Estų pasiuntinybės ataché Kaune M. K. Pare atšauktas į Taliną ir netrukus aplėdžia Lietuvą. Jo vieton skiriamas M. E. Lipstock.

UŽSIENIU REIKALU MINISTERIS RYGOJ

E. Užsienų reikalų ministeris p. S. Lozoraitis, latvių vyriausybės kviečiamas, 17 lapkričio lankėsi Rygoje. Ministerį lydi protokolo šefas. Svečiai dalyvavo Latvijos Nepriklausomybės 20 metų sukaktinių iškilnėse, kurios įvyko Rygoj 18 lapkričio.

MIN. LOZORAITIS PATVIRTINTAS

E. Laikinais bėjęs užsienų reikalų ministerio pareigas p. S. Lozoraitis tose pareigose patvirtintas.

GANDAI APIE PROF. VOLDEMARA

Užsienų lietuvių spandoje pasklido paskutiniu metu gandai, esą į Lietuvą grįžtas prof. Voldemaras užimti užsienio reikalų ministerio vietos.

Atrodo, šie gandai neturi pagrindo.

NERAMUMAI KLAIPĖDOS KRASTO MOKYKLOSE

Lietuvos spauda praneša, kad vokiečių vaikai, lanką Klaipėdos krašto mokyklas, kelia neramumus jų sienose ir net už mokyklų sąryšį su politiniais įvykiais. Nesubrendusio jaunimo dalyvavimas politiniame gyvenime kelia susirūpinimo atsakinguose už tvarką ir ramumą Klaipėdos krašte sluoksniuose.

VOKIECIU ATSTOVU SARASAS

E. Paskelbtas Klaipėdos vokiečių Kultūrverbando sąrašas į Seimelio rinkimus. Pirmoje eilėje figuruoja Dr. Erust Neumann, nutėistas Klaipėdos byloje, M. M. Rademacher, Montlen, Bingan, Sahran ir kiti. Viso—29. Kasdien Kultūrverbandas rengia propagandinius susirinkimus. Dr. Neumann lapkričio mėn. 10 d. kalbėjo Klaipėdos ir apylinkių žvejų susirinkime. Politinius susirinkimus rengia ir lietuviai.

STEIGS GELEZIES TIRPYKLA

E. Pramonės sluoksniuose svarstomas geležies tirpyklos steigimo klausimas. Ligi šiol sena geležis būdavo parduodama užsienin. Tirpykla bus steigama akciniais pagrindais ir, manoma, bus pradėta statyti netrukus.

SVEICARU DELEGACIJA

E. Siomis dienomis Kaune laukta sveicarus delegacijos tartis prekybinių santykių tarp abiejų kraštų išplėtimo reikalais.

NAUJAS REKORDAS

E. Pilotas Gysas lapkričio 7 d. pastatė naują planerio su motoru rekordą, pakildamas į 1000 metrų aukštį per 34 minutes ir suartodamas tik 3 litrus gazolino.

BIUDZETO PROJEKTAS

E. Galutinis šių metų biudžeto projektas skiriamas nuo anksčiau paskelbtas — yra didesnis 1939 metų biudžetas siekia 368.691.171 Lt. pajamų ir tlok pat išlaidų. Už šių metų biudžetą jis yra didesnis 22 milijonus litų. Paprastųjų išlaidų numatyta gauti 322.942.771 lt., nepaprastųjų 45.748.400 litų.

KARO PALIAUBU DIENA KAUNE

E. 1918 metų lapkričio mėn. 11 dieną baigėsi Didysis Karas. Šios sukaktinės šiemet atšventos ir Kaune, kurių metu paminėti Lietuvos ir Prancūzijos kariai, kritę kovose. Igulos bažnyčioje buvo pamaldos, kurias laikė vyr. karo kapelionas. Pamaldose dalyvavo prancūzų ministeris Lietuvai Du-long su pasiuntinybės personalu, daug aukštųjų karininkų ir lietuvių—prancūzų draugijos nariai. Po pamaldų pa-dėtas vainikas prie Nežinomojo Kareivio Kapo Karo Muziejaus sodely.

LIETUKIO VEIKLA

E. Šių metų derliaus Lietūkis su-pirko jau 45.600 tonų, kurių — 24.812 tonų rugių ir 10.443 tonų kviečių. Ukininkams už javus išmokėta 9 milijonai litų: Javai eksportuojami per Klaipėdos uostą, daugiausia į Anvers.

DARBAI KLAIPĖDOS UOSTE

E. Klaipėdos uosto direkcijos pirmininkas M. Slizys davė laikraščiams pasikalbėjimą, per kurį nušvietė visą eilę naujų įrengimų atliekamų ar jau baigtų. Be kita ko, baigta nauja krantinė, siekianti 541 metrų ilgio. Trys naujos geležinkelio linijos pravytos anglias transportui iš uosto. Be to, uostas nuolat gilinamas. Nusistatyta pagilinti iki 8 metrų.

NAUJAS METALO FABRIKAS

E. Klaipėdoje įkurtas naujas metalo fabrikas «Metalurgija», kuri jau pradėjo veikti.

DIDEJA CEMENTO IMPORTAS

E. Labai išsiplėtė cemento importas. Šiais metais jau pasiekė 116.000 tonų, kurių 75% — iš Anglijos. Cemento suvartojimo padidėjimas turi sąryšio su mūrinių statyba.

DĖL BLIŪDELIO TAUKU ATVYKO SESIOS UGNIAGESIU MASINOS

Viename valdininko bute Laisvės al. 15, tarnaitė šildydama taukus per neatsargumą juos uždegė. Dėl to pradėjo smarkiai rūkti, ir išsigandę gyven-tojai išaukė ugniagesius, pranešdami, kad kilo didelis gaisras. Atvyko net šešios ugniagesių mašinos. Tarnaitė buvo tiek išsigandusi aliarmu, kad bijojo pasisakyti savo pavardę.

RŪPESTINGAI GLOBOJAMI NAUDINGI MŪSU KRASTO GYVIAI

Paskutiniaisiais metais Miškų Departamentas kreipia ypatingą dėmesį globoti mūsų krašto gyvius. Žiemos metu, kada tiems gyvims sunku yra surasti ką prasimaitinti, jiems maisto tada parūpinama. Siam reikalui—globoti ir maitinti naudingus gyvius šiai žiemai M. D-tas įvairioms urėdijoms yra paskyręs 4193 litų.

Zalingus miško gyvius naikinti šiemet yra išleista 2.194 litai. Pre-nių už sulaikymą nesilaikant medžioklės įstatymo šiemet yra išmokėta 3.121 lit.

VARNIU SINAGOGOJE SUSIMUSĖ ZYDAI

Dėl toros išėjimo Varnų sinagogoje kilo konfliktas tarp rabino ir sinagos seniūno. Susirinkusieji mielis žydai pasidalijo į dvi grupes, rabino ir seniūno šalininkus, tarp savęs susimušė. Tvarką grąžinti padėjo žydai kareiviai, kurie švenčių įproga buvo paleisti atostogų. Dabar dėl tų peštynių vedama kyeta.

—Siemet leista atidaryti dar 26 vaikų darželius. Dabar jų iš viso bus 181

KOVA PRIEŠ DEGTINDARIUS

Valstybės Saugumo departamentas rengiasi į didelę kovą prieš degtindarius ir naminės ir klijinės vartotojus. Ta kova pradėta spalį 30 dieną. Prie jos prisideda įvairios organizacijos.

BEIEŠKODAMA SUKNELEŠ UZDEGĖ NAMUS

Seduvos valsė, Užuožerių km. su-degė Jul. Silviaus naujas gyv. namas, tvartai, daržinė ir klojinas su nekultais javais. Nuostolių padaryta apie 13.000 litų. Padegė iš netyčių 19 m. duktė, įeskodama suknelės.

LIETUVOS SANTYKIAI SU KAIMYNAIS

Mūsų santykiai su šiaurės kaimynu yra santarviniai ir nesudrumsciami. Su Lenkija Lietuvos santykiai po kovo 17—19 d. įėjo į normalius. Jeigu ligšiol dar yra kurių nesklaidumų ar neįbaigtų dalykų, tai visuomet juos tiesiogiai susitikimų ir susitarimų keliu likviduoti ir išbaigti. Tų santykių kryptį aiškiai apibrėžia normalių santykių prasmė ir tai drauge yra pagrindas, kad tie santykiai, kaip sakoma, būtų be nesantaikos «krišto aky».

Ypatingai mums svarbūs geri santykiai su didžiuoju ir galinguoju mūsų vakarų kaimynu — Vokietija. Jei ligšiol buvo geri, korektiški. Reiktų, kad tie geri santykiai stiprėtų ir įgautų didesnio pastovumo.

LIETUVA PRISIEDA PRIEBENDROS VISO PASAULIO KOVOS SU NUSIKALTIMAIS

Spalį mėn. pradžioje Italijoje, Romoje, įvyko pirmasis tarptautinis kriminalologijos kongresas. Lietuvą jame atstovavo dr. Br. Kalvaitis.

Kongrese dalyvavo apie 1300 žmonių, iš kurių 235 profesoriai, 436 gydytojai, 118 advokatų, o kiti įvairūs specialistai praktikai iš 44 viso pasaulio valstybių.

Ateltyje panašūs kongresai numatoma šaukti kas dveji metai. Kitas kongresas numatomas šaukti apie 1940 m. Pietų Amerikoje.

— Spalį mėn. 3 lietuvių atstovai kartu su Vokietijos žvejybos priežiūros įstaigos atstovais, laivu plaukiodami bendruose Lietuvos Vokietijos vandenyse, aiškino dažnai kylančius nesupratimus tarp Lietuvos ir Vokietijos žvejų.

VYTAUTO PROSP. GRISTI 88.000 LT.

Vakar miesto taryba sutiko skirti 88.000 Lt. Vytauto prosp. išgrįsti bituko plytomis ligi geležink. stoties aikštės. Numatoma bituko plytomis išgrįsti dar Totorių gvė.

KURSIU MARIU KRANTU SURTIPRINIMO DARBAI PRIE NIDOS

Klaipėdos uosto valdyba prie Nidos vykdo Kuršių marių krantų sustiprinimo darbus. Šiuo metu baigiamos kalti būnos. Prie šių darbų dirba daugiausia vietos žvejai. Darbus prižiūri inž. V. Rimdžius Darbus apmoka Klaipėdos krašto direktorija.

KONTRABANDA IS LATVIJOS

Sventosies rajone pastebėtas kontrabandos judėjimas iš Latvijos. Gabena manufaktūros prekes ir net spiritą. Prieš kontrabandininkus imtasi priemonių.

J. E. VYSK. T. MATULIONIS užima naujas ofciolo pareigas prie Kauno kurijos

— Lenkų atstovybės juriskonsultu pakviestas adv. P. Stankeyičius.

VIRSILA PASIEKĖ PASAULINIO REKORDO

Kaunąs. — Dragūnų Geležinio Vilko pulko virsila Balčionas pasiekė naują šaudymo pasaulinį rekordą. Snaudamas devynių milimetrų pištaltetu jis išmušė taikinio visus 120 taškų.

GRIZO KREPSINIO ZAIDĖJOS

Spalį 23 d. iš Romos sugrįžo Lietuvos moterų krepšinio komanda laimėjusi Europos moterų krepšininčių antrą vietą. Romoje principie sutikta sekantias Europos moterų krepšinio pirmenybes suruošti Lietuvoje 1940 m.

PAJŪRIS RUDENI

Palanga rudenį atrodo niauri. Pačiame miestelio centre tašcia ramu. Sen ten galima išgirsti, kaip vaikai, ypač gimnazistukai švilpauja pereitojo sezono valsus... tai įPomeranųo dzazbando atgarsiai. Tarp kitko čia gyvena ir keletas pažintamų mūsų plačiai visuomenei žmonių, tai gen. Ramanauskas ir prel. J. Sniukšta — buvęs Palangos klebonas.

Dabar palangiškiams — poilsio laikas; nes kai kiti išisli — jie dirba. Bet tokių laimingų, kurie be rūpesčių gyventi gali, yra labai maža, tai tik 15%. Vargo yra visur pakankamai. Didžiausias palangiškių rūpestis, tai, kaip galint greičiau atsistatyti — su-tvarkyti ateiuančiam vasaros sezonui.

DĖL KO PESASI LIETUVOS LENKAI

Vilniuje, Politinių Mokslų Mokyklos salėje „Klub wloczegow“ suruošė rinktinę paskaitą apie Lietuvą 1938 m. Prelegentas buvo dir. Wl. Wielhorskis ir burmistro pavaduotojas Nagorskis.

Wl. Wielhorskis, palankiai atsieliep apie ekonomiaę Lietuvos bukle.

Vilniaus viceburm. Nagorskis kalbėjo apie Klaipėdys pažangą. Toliau paliesdamas Lietuvos valdininkus, pareiškė, kad jie esą neapsakomai mandagūs, ne tiek išvargę; kaip Lenkijoje geresnį atlyginimą gauna; Lietuvoje biurokratizmo šmėklos nesama. Mažato, valdininkai esą labai padorūs. Jis prašęs vokiškai parašyta telegramą iš-vesti lietuvių kaibon ir išsiųsti, valdininkas nepaėmęs nei cento, be to dar telegramą sutrumpinęs ir pasakęs: — šitaip pigiau!

Per diskusijas į paklausimą — „ar gi Lietuvos lenkai negalėtų tarpusavy žmoniškai sugyventi ir nesipešti“ — dir. Wl. Wielhorskis atsakė: — Tai jau nebeįmanoma. Ir drįsta save lenku vadinti. Prieita prie to, kad „Dzien Polska“ ir „Chata Rodzina“ redaktorai vieną kitą šmeižia ir nesisveikina. Čia yra baisiai tragiška mūsų tautos nelaimė. Lenkai žudą save.

Šių paskaitų pasiklausyti buvo atvykęs Latvijos konsulas Vilniuje Donas sr grupė aukštųjų karininkų.

—Skapiškio valsė., Biliūnų kaimo lauke rastas patrankos šoviny, kurs išartas iš pievos. Neatsargiai su juo elgiantis, šoviny sprogė ir mirtinai sudrauskė ūkininką, 57 metų amžiaus.

— Latvijos universitetas prof. Krėvė—Mickovičių išrinko filologijos garbės daktaru.

— Vyčio kryžiaus kavaliierių Lietuvoje yra 1.577, kurių didelė dalis lapkričio 23 d. suvažiuos į Kauną.

— Minist. Taryba an baigia svarstyti biudžeto projektą. Namatoma biudžetą subalansuoti per 350 ml. litų.

— Jurbarko girtininkijoj vieną eiguļ (miško sargą) buvo užpuolusi barsukų šeima (du seniai ir keturi vaikai); eiguļiui smarkiai reko gintis, bet jam pavyko vieną jaunikį permušti ir tada kiti barankai išbėgiojo; eiguļis dabar sugutųjį barsuką augina savo namuose.

KUN. TH. MOREUX,
Bourges'q Observatorijos Direktorius

IŠ KUR MES ATEINAME?

(Taša iš 47 nr.)

Zinojimo ištroškęs protas klausia mokslo.

Esame ant žemės. Ar galime mes savo proto, savo mokslo, savo įgyto patyrimo ir savo logikos pagalba grįžti atgal, prieš daugelį amžių ir įsivaizduoti tuomet buvusią pasaulio būklę? Kaip susidarė Visata? Kaip ji yra keitėsi? Kokias stadijas perėjusi?

O mūsų maža Žemė, iš kur ji? Ne visados ji buvo gyvenama.

Geologija moko mus, kad Žemės paviršiaus formavimosi pradžioje nebuvo nei vienos gyvos būtybės ir kad viena diena gyvybė atsirado. Iš kur gi ji atsirado?

Iš kur atsirado celė? Visų pirmo ji? Ar ji atsirado atsitiktinai ir ar pagaliau mums mūsų mechanika išaiškintų jos atsiradimą ir visas galėjusias būti jos keitimosi formas?

Iš kur mes ateiname? Kas mes esame?

Ar tiesa, kad ta pirmoji celė, beformė monera*, evolicijos keliu davė pradžią augalams, glaznėms ir sudėtingiems vabzdžiams, didesniems gyvuliams ir tiems milžiniškiems driežliams gyvūnams, tiems miškų ir laukų gyventojams, kurių organizmų liekanas dabar mes tyrinėjame, o taip pat diambliams bei mamontams ir didžio-

Ar padės mums jį išspręsti Sfinkso (t. y. mūsų smalsumo) prieš daug amžių iškelta mįslė: Kur yra žemė? Kokia žmogaus vieta Visatoje? Ar tik jis vienas tesigėrė to milžiniško dangaus reginio?

Viešai netoli mūsų yra kiti mūsų kės saulės šeiminys nariai -- įvairaus didumo planetos, apie kurias sukasi palydovai, kaip mėnulis apie žemę. Ar buvo kada gimusi gyvybė jų paviršiuje? Ar galėtų ten nuvežta žemės celė asimiliuoti, t. y. pasiaivinti, medžiagas, iš kurių sudarytos tos tolimos žemės? Ar išleistų šaknis mūsų augalai tose svetimos dirvose? Ar galėtų veistis mūsų gyvuliai jų paviršiuje? Ar mes patys galėtumėm gyventi ir kvėpuoti jų atmosferose?

Mokslas moko mus, kad danguje yra milijonai saulių. Ar tie žerintieji žibintai taip pat apšviečia savąsias žemes su jų gyventojais? Ar ten gyvenančios būtybės apdovanotos protu ir išmintimi? O gal milžiniškas Arkturas ir jo bendradraugės žvaigždės žiba, kad apšviestų dykumas ir pasaulius, kurie dar tik kuriasi, kur aklos gamtos jėgos ruošia, pačios to nežinodamos, vietą, kurioje nei viena maščiančioji būtybė niekada negyvens? Jauni pasauliai, kurių derlingose dirvose niekuomet neaugs jokie augalai; baigiantieji savo žvaigždžių amžių pasauliai; šalti ir ne-

Vai, lékite, dainos!

Ko liūdi, putinėli, ko liūdi

Ko liūdi, putinėli, ko liūdi?

Ko liūdi, žaliukėli, ko liūdi?

Tu užaugai tarp medelių,

Krovei žiedus ant šakelių,

Ko liūdi?

2. To liūdžiū, šermukšnelė, to liūdžiū

To liūdžiū, žaliukėle, to liūdžiū, —

Vėtra laužo šakutėles,

Salna šaldo žiedužėlius,

To liūdžiū.

3. Ko liūdi, bernužėli, ko liūdi?

Ko liūdi, dobilėli, ko liūdi?

Tu užaugai pas tėvelį,

Serei širgelį stainelėį,

Ko liūdi?

4. To liūdžiū, mergužėle, to liūdžiū,

To liūdžiū, lelijėle, to liūdžiū,

Ved žirgelį iš stainelės

Mane jauną į karelių,

To liūdžiū.

sions miškų beždžionėms, kurios, pagal kai kurias teorijas, turėtų būti mūsų protėviai?

Iš kur atsirado siela, esanti mūmyse, tas pradai, kurs jaučia, mąsto, nori, liepia, kurs trokšta idealo, kurs ieško teisybės, grožio ir gerio, kurs prašo religijų mus priartinti prie būtybės didesnės, stipresnės ir išmintingesnės negu mes — Dievo, sutvėrėjo ir aukščiausio tvarkytojo?

Kur mes esame? Kas yra ši materijos Vienta? Ar turi ji ribas? Ar už žvaigždžių, pačių tolimųjų, vos įžūrimų su stipriausiais teleskopais, yra dar kitos erdvės, kiti pasauliai, kiti dangūs ir kitos žemės?

Ar nusileis mūsų vaizduotės pakelta ir nustumta į begalybę uždanga dėl mūsų išminties ir pozityvių mokslo davinų?

Jeigu tyrinėsimė Visatos struktūrą jeigu suprasimė, pagaliau, jos gelmes ir visą mechanizmą, vis dėlto nesiliausime kėlę mokslui klausimo ir reikalingą tikslaus atakymo: kur mes esame?

Kokių vietą užimame mes toje beribėje Visatoje, kuria stebina mus šių laikų mokslas?

Ar tolimųjų pasaulių tyrinėjimas, vis didindamas mūsų prototurtus, duos mums atsakymą į šį svarbų klausimą?

apgyventi pasauliai, kurie niekuomet nematys gyvos materijos grožio.

Kur mes einame? Kur vyksta mėsą į erdvę mūsų žemė? Ji lydi saulę, bet ji, toji saulė, kur ji eina? Kur neša mus tas paslaptingas, žerintis žibintas? Kame jos tikslas? O kas toliau?

Isivaizduokim, kad praėjo amžiai, milijonai amžių, o klausimas vis liks tas pats: kur mes einame? Kas nurodys mums mūsų kelionės erdvėje galą? Bet kuo tas kiekvieną iš mūsų apeina? Mūsų solidarumo jausmo čia neužtenka. Po mūsų gyvens juk ir toliau žmonės.

Dangaus tuštumoje, ant šio besiu kanėto rutulio, sekancio saulę, kitos kartos eis po mūsų, kiti žmonės užims mūsų vietą. Ten, kame dabar mes esame, ten, kame aš rašau, kame jūs mane skaitote, ateis kiti, kurie gyvens savo gyvenimu, kurie turės savo tikslus, kurie savo eile mylės, mokysis, ieškos.

O mes, kur mes būsimė? Mūsų kūnas grįš į žemę. Gerai. M e m e n t o h o m o q u i a p u l v y s e s . A t m i n k z m o g a u , k a d d u l k e s i . Medžiagos, sudarančios mūsų kūną, mūsų raumenis, mūsų kaulus, mūsų rankas, mūsų lūpas, mūsų akis, pasikeis. Jos gyvens augaluose, gyvuliuose, būsimė-

MAŽIESIEMS

Gerai isižiūrėk i savo tėva!

Tai įvyko Meksikoje prieš keleta metų. Žiaurus krikščionių persekiojimai tūkstančiams katalikų išplėdė gyvybę. Tuomet žuvo už savo tikėjimą ir vienas neturtingas darbininkas Anakletas Gonzalez. Jauna jo žmona, nepaisydama didžiausių kliūčių, išsikovojo iš valdžios, kad jai būtų gražintas jos vyro kentėjojo lavonas. Parsivežusi jį namo, gėlėse paskandino jo kartą. O tikinčiųjų būriai nešė vis naujų gėlių puokštes tam drąstajam Kristaus išpažintojui pagerbti. Tuomet motina, paėmė ant rankų savo vyriausiąjį sūnelį, kuris turėjo vos penketą metų am-

žiaus, ir jam sako: — Gerai isižiūrėk i savo tėvelį. Tu matai, kiek skausmo jam padarė. Bet pažvelk, koks drąsus buvo tavo te tušis! Jis ištikimai tarnavo Kristui Karalui. Sakyk, juk ir tu man prįždi, kad užaugęs taip pat pasiiegsi, jei Dievas to reikalauja!

Dieve duok, kad ir prie kiekvieno Lietuvos tėvo karsto kartėgės motinos galėtų priminti kilnų mūsųjo pavyzdį ir reikalauti iš savo našlėčių prįžado, kad jie taip pat elgtųsi, kaip ir jų tėvelis.

Kaip išdykėlis tapo misijonierium?

Vysk. Gruardas iš Ikoros, apašt. Atakaskos (Kanadoje) vikaras, 1922 m., savo kunigystės deimantinį jubiliejų švėsdamas, štai ką pasakojo iš savo jaunystės:

— 10 m. vaikas aš jau buvau baus neklaužada, kad net tėvas pradėjo maninį abejoti. Nei jo glostymas, nei diržas užejo man nepadėjo. Kai aš kartą toli nuo namų pasislėpiau nuo mokyklos, kažkaip surado mane tėvas ir tvirtai pagriebęs už rankos vedėsi namo. Pakeliui nusitempė jis mane į bažnyčią. Aš girdėjau, kaip tėvas prie Marijos altoriaus meldėsi: „Geroji Dievo Motina, aš Tau pavedu šį išdykėlį. Padaryk ką nors gero iš jo, nes aš jau nepajėgiu“. Argi nereikia tikėti, kad Marija šios maldos nuostabiū būdu išklaušė! 10 metų praėjus nuo mano pašaltymo, pasakiau tėvui, kad norju važiuoti į Kanados misijas. Mintis, kad reiks atsiskirti, suspaudė tėvui šr-

dį, bet jis, to nepaisydamas, pusiau juokais, pusiau rimtai pasakė: „Aš tada visai nemantau, kad Dievo Motina tave visiškai pasiims“.

Kokį kitą šūkį būčiau galėjęs išsirinkti, kai mane konsekrovo vyskupu, kaip „Tavo apgyntinan puolame...“?

Sūnaus tikėjimas nugalėjo

Tai įvyko Paryžiuje. Prieš 10 metų vienas žymus bedievis gydytojas išsižadėjo savo sūnaus, atimdamas iš jo visas paveldėjimo ir kitas teises. Tai jis padarė dėl to, kad sūnus, nepaisydamas jo griežto priešinimosi, tapo kunigu ir stojo į vienuolyną. Neseniai tas gydytojas aplankė savo draugą. Abu klausė radio. Staiga svečias išgirsta savo sūnaus balsą. Sūnus, iš tikrųjų, tuo metu kalbėjo per radio apie vienuolinio gyvenimo kilnumą. Tuoj po to tėvas parašė savo sūnui laišką, kuriame prašė, kad atleistų savo tėvui ir pasisakė, jog nuo šiol ir jis prįžadas gyventi kaip tikram katalikui pridera.

Didžiausias pasaulyje teleskopas

Ziūronai, kuriais tyrinėjami dangaus kūnai, vadinasi teleskopai. Didžiausią pasaulyje teleskopą neseniai pagamino California Institute of Technology. Pro tą „akį“ galima matyti 640,000 sykių toliau, negu su plika akim. Astronomai spėja, kad šio naujo teleskopo pagalba bus galima surasti apie 100.000.000 naujų, iki šiol nežinomų, pasaulių, naujų saulinių sistėjų, kaip mūsųkė!

Kad geriau suprastume naujo teleskopo galybę, imkime tokį pavyzdį. Pasukime tą teleskopą nuo dangaus erdyių į žemę. Jei iš São Paulo minėta teleskopą pasuktume į rytus, link Afrikos, tai pro tą „akį“ lengvai galėtume įžiūrėti ten esančių namų numerius, paskaitytume gatvių vardus, krautuvų iškabas, automobilių numerius, ir t. t.

ANGLIJOS KARALIAUS BROLIS PASKIRTAS GUBERNATORIUM

Londonas. — Australijos gubernatorium paskirtas Anglijos karaliaus jaunesnysis brolis, Kento kunigaikštis. Šias pareigas jis pradės eiti tik nuo kitų metų lapkričio mėn. Karaliaus brolio paskyrimas Australijos gubernatoriumi aiškiausiai rodo anglų gyvna pastangas palaikyti tarpiausius ryšius su savo dominijomis.

se kartose, o mes kur būsimė?

Kur einame?

Jeį tiesa, kad žmogų sudaro ne vien tik kūnas — o tas klausimas yra labai svarstytinas — tai kur bus mūsų siela? Kame bus tos matančios akys? Kame bus mūsų mintys, kurios nagrinėja dabar šiuos klausimus?

Taip, kur mes einame?

Ar pasakys mums tai mūsų žmogiškasis mokslas? Ar prisipažins esąs bejėgis? Ar reiks šiam klausimui išspręsti klausiti religijos, tos religijos, kurios mus mokė motinos, laikydamos mus ant savo kelių.

Ar atidengs mums mokslas kito, pomirtinio gyvenimo paslaptis? Nes mes ieškome visų daiktų pagrindo, kažko nekintamo, pastovaus. Ar po mūsų žemiško gyvenimo yra kita buitis?

Visas mūsų mokslas veltai, jei jis negali išatskiati šių klausimų.

„Sielos nemirtingumas yra taip mus apelinąs dalykas, taip giliai mus liečiąs, jog reikia nustoti visų jausmų, uad pasiliktume jam abejingi.“

Šį Pascal'io mintis ysimet tebėra giliai teisinga.

Aigiptiečiai, tie stebėtinai senovės išmintiniai, pastatė šalia didžiųjų piramidžių dar po vieną beveik amžiuą paminklą: kolosalines statulas, per tiek amžių išsilaičiusias. Dykumos smiltys užpylė jų suakmenėjusį it mumijos liemenį, bet jos neįstengė užpilti krūtinės ir milžiniškos galvos, kuri iki šiol neboja jokių metų laikų atmainų.

Statulos galva savo aštriu akių žvilgsniu, nukreiptu į dykumą, tiria begalybę.

Tai Sfinksas, kuris dar prieš istorijos aušrą iškėlė dangui tuos keturis klausimus, kurie vien tik verti užimti žmogaus, tos maščiančios būtybės, protą: IŠ KUR MES ATEINAME?

KAS MES ESAME?

KAME MES ESAME?

KUR MES EINAME?

*) Paprasčiausia pirmykātė gyvybė.

Kai raitelis jojo garvežio priešaky

Dabar mums atrodo, kad traukinys taip labai pritapęs prie geležkelio jog jiedu vienas be kito kaip ir neįmanoma. Tačiau jų vieno ir antro kilmė yra botgi ne ta pati.

Dar senovėje kol geležinių kelių nebuvo, žmonės jau suko galvas, kaip pasidaryti sau tokį kelią, kuriuo lengviau būtų važiuoti. Ypačiai daug galvosūkio būdavo kalnu pramonėje — kasyklose eic, kur būtina vežimus turėdavo žmonės stumdyti. Tenai darbininkai vežimams riedėti tiesdavo medinius baltkus, kurie iš tiesų ir buvo geležgalio bėgių senoliai. Juo toliau, jau labiau įsigudrindavo. Pagaliau, 1630 m., žmonės senbūnius sakysime, „medžkelius“ sugalvojo kaustyti: medžio baltkus skirtus ratams riedėti, apklojo geležies juostomis. Tai buvo pirmasis geležkelis. Jo bėgiai būdavo tarsi loyiukai su briaunomis iš abiejų pusių kad ratą pri laikytų. Paskiau emė daryti bėgius tik su viena briauna ir, pagaliau visai be briaunos. Tie senieji geležkeliai buvo veik vienos pramonės reikalams tenaudojami.

Bet šit anglų matojė j galva, kad gi galima geležkeliais ir žmones ir šiaip prekes vežioti. Na tai jie, 1795 m. nuklojo geležkelį tarp dviejų miestų, Cardifo ir Merthyro, ir paleido juo vagonus riedėti. Tuos vagonus traukė žinoma, tokio garvežiai, kur žyengia ir avi žas mėgsta. Tik kai 1724 m. Jurgis Stephensonas sutupdė pirmąjį lokomotyvą, tik tada geležkeliams atsidarė naujos perspektyvos. Iš karto žmonės badė liežuviais Stephensoną, kaip ir kiekvieną už save ptaušesų kad mėgsta badyti, bet jis to nepabūgo: darė savo. Po 11-kos metų Anglijoje buvo pastatytas geležkelukas Stocktono-Darlingtono tarpe, ir Stephensonas, įrodęs savo projektą esant naudingą, triumfavo. Greit paplitė geležkeliai visoje Anglijoje, Jungtinėse Valstybėse, o pagaliau — ir Europoje.

Žmonėms ta naujenybė keistokai atrodė, ir visai sau ją mėgdavo aiškintis. Dažniausiai išsiaiškindavo, kad traukinių velkas „nečystasis garas“. Praėjo daug laiko, kol žmoneliai gavo įsitikinimą jog traukinys su piktesiomis jėgomis nieko bendra neturi.

LIETUVIAI

BIZNIERIAI!

Jau pats laikas užsisakyti sieninius kalendorius su Jūsų biznio reklama. Dovanodami tokį kalendorių savo klientams, suteiksite jiems malonumo ir išgarsinsite savo įmonę.

Atsiminkite: sieninis kalendorius yra vienintelė reklamos priemonė, kuriai nereikia mokėti mokesčio.

Kreipkitės į lietuvišką spaustuvę, Rua da Mooca, 1721. Darbas švarus ir skubus. Duodame 10% nuolaidės.

FOTO SCHMIDT

Atlieka įvairiausias foto srities darbus. Vyksta į namus. Senų paveikslų atnaujinimas. Paveikslų didinimas. Vestuvių nuotraukos prie šv. Antano altoriaus.

RUA SILVA TELLES, 5 (netoli šv. Antano bažnyčios)

DARŽAI VISIEMS

Netoli geležinkelio stoties Carvalho de Araujo ir 800 metrų nuo stoties Ferraz de Vasconcelos, Central do Brasil suburbio ruože, parduodama žemė daržams ir mažiems ūkiams, apaugusi geru mišku ir išvogota tyro vandens upelių, tik nuo 300 iki 400 reisu už metrą. Ant žemės ištaisyti geri keliai, klimatas sveikas, žemės rūšis gera ir netoli geležinkelio stoties. Žemės sklypai nuo 10.000 kv. metrų po 50\$000. Turime dar mažus sklypus prie stoties, kurių mėnesinis mokesčimas nuo 80\$000 be palūkanų ir įnašų. Šių žemių nuosavybė yra: Companhia de Agricultura Imigração e Colonização. Pardavimų raštinė: Rua São Bento 17, Tel. 2-7549 — Garcia. Vietoje teirautis ekmadieniais krautuvėje prieš stotį Carvalho de Araujo arba Lageado Velho pus Juvenal Kiriten.

SIUVYKLA "ESTAN"

STASIO ŠLIKTOS

Gerai žinoma visiems lietuviams RUA DA CONCEIÇÃO 79-A,

Fone: 4-1940 (prie pat stoties Luz) atidarė naują skyrių — antra siuvyklą, Braz rajone, prie stoties Norte ir Braz.

Rua Dr. Almeida Lima, 19

Dr. A. Candia ir M. Cogano

LABORATORIJA

MEDECINIŠKAS ISTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapimo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA, 242 3-as aukštas.

Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Dr. Adolpho Taubkîn

ADVOCATAS

[Diplomuotas São Paulo fakulteto]

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

n o: Rua Direita Nr. 36, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-4214.

Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val vak.

Kalba lietuviškai.

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA 242, 3 aukštas. Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Dr. S. Meitin

DIPLOMUOTAS VOHETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.

Priima: vidurinių veneros ir nervų ligonius nuo 2 iki 6 val vak.

Kalbama lietuviškai.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA 189 (senas 37-a) salės 8 ir 9

Tel. 4-0715

JAU LAIKAS ATNAUJINTI

PRENUMERATA

1939 METAMS.

Vaistinė

DON BOSCO

Savininkas JUOZAS LUKOSEVICIUS

Didelis pasirinkimas įvairių rūšių vaistų — vietinės gamybos ir užsieninių. Kainos itin mažos. Lietuviams daroma nuolaida!

RUA BOM PASTOR, 18 YPIRANGA Tel: 3-0160

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“

Isteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 447 (senas nr. 103) Tel. 4-5576 SÃO PAULO

PIGUS IR SAZININGAS DARBAS LIETUVIO A. NIZEVICIAUS

SIUVYKLOJ

Marijampolė

RUA TAQUARY 92

Lietuviai, visomet palaikykim lietuvius!

Lietuvių Jaunime,

Dėykite gražiai pasiūtos rūbos. Siuvami sulig naujausių modų vyriški ir moteriški kostiumai ir palat. Darbas garantuotas. Darbas atliekamas nobiliau kaip S. Paulo centre, bet daug pigiau. Už vyriškų kostiumus nuo 100 ligi 150\$000.

Už moteriškus nuo 40\$000 ligi 75\$000.

PAULO AMBRAZEVIČIUS

RUA CICLAMES nr. 52 Villa Bella.

KAS SKAITO SPAUDA —

VEJO NEGAUDO!

RADIO BANDEIRANTE, PRH9

KITA ŠEŠTADIENI, GRUODZIO M. 3 D., 9 val. vakaro. L. R. K. Bendruomenės choras, muz. J. Stankūno diriguojamas, duos koncertą iš šios stoties. Visi lietuviai klausykime savo choro per radio! Šeštadienį 9 val. vakaro sukime Radio Bandeirante PRH9, 840 kilociklų, 357 mtr. bangą. Kurie neturi radio aparatus, pakieskite lietuviškų dainų pas save pasiklausyti savo kaimynus ir kitus tautiečius, kurių namuose radio nėra. Visi lietuviai privalo girdėti mielas Tėvšakes dainas dainas iš svetimo radiofono. Tai mūsų pasididžiavimas ir garbė!

SÃO PAULO LIETUVIŲ KRONIKA

PADEKA

Didžiajam spaudos Biūltui Ponui A. Polišaiciui, išrūpinusiam mums oro paštu Eltos žinias, kurios patiekiamos skubos keliu ir veltul, o taip pat įvairiomis kitomis progomis parodžiusiam didelio dėmesio lietuviškai Kolonijos spaudai, nuoširdžiai dėkoja

«Šviesos» Redakcija.

SUNKĖJA PRAGYVENIMAS SĂO PAULO

Jau buvo nekartą rašyta apie sunkėjantį pragyvenimą. Visi tikisi su lauki geresnių laikų. Tačiau šios viltys vis neišsipildo. Ypač skundžiamasi dabartiniu metu, kai artinasi metų pabaiga ir dirbtuvės pristabdo gamybą. Be to, dviejų trečiųjų įstatymas, paltečias svetimsalius, vyriausybės įsakymu bus taip pat labai griežtai taikomas. Ir ten, kur svetimsalių darbininkų skaičius siekė įmonėje daugiau trečdalis dalis turės apleisti darbą ir jo ieškoti kitur.

Tai didina nerimą ir susirūpinimą rytojau: diena. Kiekvienas nerami klausia: Kas daryti? Aišku, yra išeitis — važiuoti į interloran. Bet ant svetimo sklypo tenai dirbti taip pat ne pyragai. Daugelis jau yra grįžę iš fazendų ir nupelkia gyvenimą jose. Fazendierių gobbūmas, dažnai sanitarinių sąlygų ir higienos stoka, pakerta sveikatą ir invalidu žmogų palieka.

Ir vėl iškyla spirginantis reikalas kurti savą žemės ūkio koloniją. Grūdas tuo reikala yra įtelkęs kur reikia memorandumą. Kokios bus jo pasėkos dar negirdėti.

J. Jonelis

RADIO IR... BANDEIRANTĖ!

Gayome vieną korespondenciją iš Bom Retiro, kuri yra gana kurljoziška ir kurią čia trumpai atpasakojame:

Vienas mūsų tautietis J. P., kuris turi namuose radio aparatą, pastarąjį kartą, kai iš Radio Bandeirante PRH9 dainavo „Vyčiai“, nenorėjęs leisti kitiems klausyti lietuvių choro koncerto, pareikšdamas, jog nenorėjęs turėti reikalų su Bandeirante ir su jos radio. Kiti iš jo tokio atsakymo, žinoma, tik skaniai pasijuokė, paaiškindami, kad Radio Bandeirante PRH9 njeiko bendra su mūsų bandeirantininkais neturi. (Radio Bandeirante PRH9 yra moderniška São Paulo radio stotis, neseniai pas

atyta katalikų ir vedama katalikybės principų dvasioje. Rodo didelio palankumo lietuviams, leisdama jų chorams koncertuoti ir reklamuoti sąvųjų vardą ir garsinti lietuvių liaudies meną. Todėl ano mūsų tautiečio baimė yra visai be pagrindo. Šiaip ar taip, tai yra labai įdomus tos rūšies kuriozas!)

TIK KITA ŠEŠTADIENI DAINUOS PER RADIO

Bendruomenės choras radio Bandeirante dainuos ne šį, bet kitą šeštadienį, gruodžio m. 3 d., 9 val. vakaro.

VILTININKAI SKUNDŽIASI

Ištojus «Vilčiai» iš Lietuvių Sąjungos Brazilijoje, majininkų rūstybė ir ją užgrūvo. «Vilties» nariai jau kelintą kartą skundžiasi, kad įvairiomis suktom priemonėm bandomas ardyti jų choras ir stengiamasi kitaip kenkti. Ta pati istorija, kaip neperseniai su «Rytu», kurį gąsdino baubu iš Rymo...

«Ramūs kultūros darbininkai», likę vienu vieni sugriautoj pastogė, ne sillauja «veikę». Tačiau ne tik viltininkų, bet ir visos organizuotosios Kolonijos pasipiktinimas šitokiu «veikimu» pereina jau ribas! Jei jie nesiliaus, teks atkreipti dėmesys tu, kurie turi priemonių šitokias užmačias apvaldyti, ir tiems, kurie nesizino, už ką algą gauna, ypač tuo uolumu degantiems mūsų pedagogams, parodyti jų vietą, kuri yra prie elementoriaus. Kolonijai mažiausiai reikia kultūrinio darbo ardytojų ir Bandeirantės lizde susimetusių agitatorių, kurie kaišioja pagallus į paties išeičių jaunimo pastangas švlestis ir auklėtis. Valia, žinoma, jiems ilgėtis geru Gaučio laikų, bet metas mesti intrigu režgines rezgus. Šios echt-bandeirantiškos «prekės» Kolonija daugiau jau nenori!

RENDRUOMENĖS EKSKURSIJA Į SANTOS PASISEKĖ

Važiuojančių buvo daugiau 400. Jei ekskursijos dalyviai užsirašymą ekskursijon nebūt atidėlioję paskutinėms dienoms, tai būtų gauta specialus trauklynis ir daugiau choras būtų buvę vagonuose. Jungtinis choras bažnyčioje giedojo įspūdingai. Nelaimingų atsitikimų nebuvo. Tik kai kurie ekskursantai per daug naudojosi saulės voniomis. Prajoj paklydęs vaikas buvo rasti tos dienos pavakare.

REPETICIJOS ruošiamo Kalėdoms vaidinimo bus sekmadieniais, 2 val. po pietų. Vaikučiai, kurie mokosi plastikos, dalyvauja baletė ir kt. sekmadieniais 2 val. popiet irgi renkasi Vila Zelino Bendruomenės sporto aikštėje. Pratimams vadovauja seselė Evangelista

VAIKU CHORO repeticijos būna ketvirtadieniais ir šeštadieniais antrą valandą po pietų. Norintieji dalyvauti chore, skirtą valandą turi atvykti Vila Zelino prie bažnyčios. Bus mo koma giesmių ir dainų. Taip pat pradedama ruošti įdomiam Kalėdų vaidinimui su giesmėmis. Chore gali dalyvauti antro, trečio ir ketvirto pradžios mokyklos skyriaus mokiniai, o taip pat ir baigę mokyklą. Tėvai, paraginkite savo vaikučius, kad dalyvautų chore! Ir laiką naudingai praleis, ir gražiai, Seselių priežiūroj, giedoti bei dainuoti įmoks. Chorą veda Seselė Marcelina.

LIET. KAT. MOTERU DRAUGIJOS BRAZILIJOS

religinė praktika—bendra šv. Komunija ir šv. Višios sekmadienį 8 val. ryto. Tiek bažnyčioj, tiek susirinkime Draugijos narėms privaloma dalyvauti. Susirinkimas, del vykstančio Villa Belloj tėvų susirinkimo, nukeliamas į ateinantį sekmadienį, gruodžio m. 3 d.

J. Siliokienė
Liet. Kat. Moterų Dr-jos
Brazilijoj pirm-kė.

DARBELIU PAMOKOS

bus ne penktadieniais, bet šeštadieniais Villa Zelinoj, rua Sete 58 nr. septintą val. vakaro. Lietuvaitės, norinčios išmokti gražių darbelių, teatsilanko į pamokas. Moko Seselės pranciškietės.

BUVO SLIUBAS praėjusį šeštadienį Vlodo Godono ir Liudvikos Griaitytės. Abudu gyvena Mokoje.

O VILNIAUS NEPAMIRŠK, LIETUVII

Svetimsalių Legalizacija

Svetimsalių legalizacijos dokumentai kaip legaliai taip ir nelegaliai gyvenantiems, sutvarkomj Aido Redakcijoj. Rua da Moóca, 1721, - São Paulo. Darbo valandos: šiekadieniais, nuo 8 iki 11 val. ryto ir nuo 5 iki 9 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 8 val. iki 12 val. dienos.

Dr. Borís Chipiakoff

RUA YPIRANGA, 193

2 andr. ap. 4. (kampas Santa Ephigenia), Tel. 4-0316

Vidujinės, nervų ir proto ligos.

SPECIJALI VENERINIŲ LIGŲ LIGONIAMS CLINICA.

Gonoreja išgydoma per 10-15 dienų.

KONSULTORIA ATIDARA iki 9 val. vak.

Istatymai Svetimsaliams

Informacijų Agencija, įsisteigusį Rua José Bonifacio, 390, sobre-loja, sala K, praneša savo klientų ir bendrai visuomenės žinią, kad šiomis dienomis perkėlė savo raštinę iš minėtosios gatvės į Rua dos Gusmões, 324

(arti Gabinete de Investigações), kur ir toliau atliks visus svetimsalių legalizacijos ir registracijos dokumentų sutvarkymo darbus. Taip pat priimama visoki dokumentai verst. Atidaryta nuo 8 val. iki 6 val. vakaro.

RUA DOS GUSMÕES, NR. 324 (ši gatvė prasideda arti Luz stoties).